

21.02.2024

Et styrket indre marked er svaret på EU's manglende konkurrenceevne

EU's konkurrenceevne er under pres. Kina og USA har øget statsstøtten, og gjort det attraktivt at investere i disse markeder. Nu skal en ny rapport øge EU's konkurrenceevne og styrke det indre marked.

Skrevet af

Svend Roed Nielsen

📞 +45 25 26 75 23

✉️ srn@thinkeuropa.dk

Jan Høst Schmidt

📞 +4553762708

✉️ jhs@thinkeuropa.dk

EU's konkurrenceevne er under pres

Kina og USA har øget statsstøtten til en lang række virksomheder, og har dermed gjort det mere attraktivt at være til stede på deres markeder. Samtidig er udviklingen af det indre marked i EU på mange måder gået i stå. Denne cocktail har betydet, at man fra EU's side har besluttet at noget må gøres. Derfor har de to tidligere italienske premierminister, Mario Draghi og Enrico Letta, fået til opgave at undersøge, hvordan det indre marked kan styrkes og konkurrenceevnen genskabes. De rejser netop nu Europa tynd med formålet om at samle viden, inden de i april måned skal udkomme med deres rapport, der skal komme med anbefalinger til, hvordan EU styrker det indre marked og dermed også europæisk konkurrenceevne.

For EU's institutioner og lande er opmærksomme på den udfordrede europæiske konkurrenceevne. EU's konkurrenceevne er også af Dansk Industri blevet italesat, som en af de helt store udfordringer for erhvervslivet. Repræsentanter fra dansk og europæisk erhvervsliv vurderer i den forbindelse, at manglende og uens implementering af EU's regler i medlemslandene er en barriere for at drive forretninger på det indre marked, men også for at etablere sig.

Et styrket indre marked vil øge konkurrenceevnen

Denne analyse af EU's indre marked er lavet på baggrund af interviews med nøgleaktører fra danske og europæiske erhvervsorganisationer, samt danske myndigheder. Kilderne peger på, at følgende indsatser kan styrke EU's indre marked og bidrage til en øget konkurrenceevne i EU. Analysen fokuserer alene på de dele af det indre marked, der vedrører fri bevægelighed for varer og serviceydelse.

Indsatser for en bedre regulering af EU's indre marked:

1. Ny regulering bør designes så risikoen for forskellig tolkning og implementering i EU's medlemslande begrænses.
2. Nye reguleringer bør udformes i dialog med ligesindede OECD-lande, så EU's indre marked styrker EU-virksomhedernes konkurrenceevne, ikke kun internt i EU, men også globalt.
3. Der bør vises tilbageholdenhed med vedtagelse af ny indre markedsregulering. Fra dansk side må man arbejde for, at ny regulering rettes mod de sektorer, der har særlig interesse for danske virksomheder.

Indsatser for en mere effektiv og ensartet implementering i EU-landene:

1. Danmark bør i samarbejde med ligesindede lande lægge øget pres på Kommissionen for at sikre, at alle EU-medlemslande rettidigt og fuldstændigt notificerer Kommissionen om deres implementering af reglerne på det indre marked. Forsømmelse må påtales med klare krav og tidsfrister for opfyldelse.
2. Kommissionen bør hurtigere og oftere at indlede traktatsbrudsprocedurer således, at der mere effektivt slås ned på lande, der forsømmer den korrekte implementering.
3. Kommissionen skal arbejde for at lette medlemslandes og virksomheders mulighed for at indberette de ønskede oplysninger, og i størst muligt omfang anvende digital indberetning.

Indsatser for at styrke EU globalt:

1. EU bør søge at sætte standarder globalt gennem udbredelse af egen regulering. Med den tiltagende globale konkurrence mellem EU, USA og Kina bør EU søge at udforme indre markedsreguleringer i dialog - og mulig alliance med ligesindede OECD-lande, så EU's regulering og standarder på det indre marked så vidt muligt svarer til regler og standarder på vores vigtigste eksport-og partnermarkeder.
2. EU-landene bør medvirke til øget koordination for mere ensartet implementering, også når det gælder eksportkontrol og investeringsscreening. Dette er også nødvendigt for at beskytte EU markederne mod økonomisk afpresning og unfair konkurrence fra udenlandske myndigheder og virksomheder.
3. EU bør vise tilbageholdenhed med industripolitiske tiltag som statsstøtte, samt søge at undgå væsentlige forskelle i medlemslandenes statsstøtte, som kan være med til at undergrave EU's indre marked.

Europæisk erhvervsliv kritiserer EU's konkurrenceevne

Kritik fra det europæiske erhvervsliv repræsenteret i Business Europe påpeger, at ifølge omkring 90 procent af deres medlemmer er EU's konkurrenceevne, eksemplificeret ved vigende indadgående investeringer i EU, forværret over de seneste tre år i forhold til EU's globale konkurrenter, især USA og Kina. Business Europe's Reform Barometer Rapport fra 2023 fremhæver især to forhold som

afgørende: 1) stigende energipriser for europæisk erhvervsliv. 2) tungere regulering i EU end hos konkurrenterne.[\[3\]](#) Hertil kommer, at man ser en tendens mod en mindre effektiv og ensartet implementering af reguleringerne for det indre marked i EU's medlemslande.[\[4\]](#)

De stigende energipriser er umiddelbart en følge af Ruslands krig mod Ukraine og omlægningen af import af russisk olie og gas til EU. Omlægningen af importen af olie og gas har bidraget til en sænkning af energipriserne globalt og i EU. [\[5\]](#) På sigt vil EU's grønne omstilling også medvirke til at sænke de relative energipriser blandt andet via massive private og offentlige investeringer og med bidrag fra EU's Genopretningsfond.

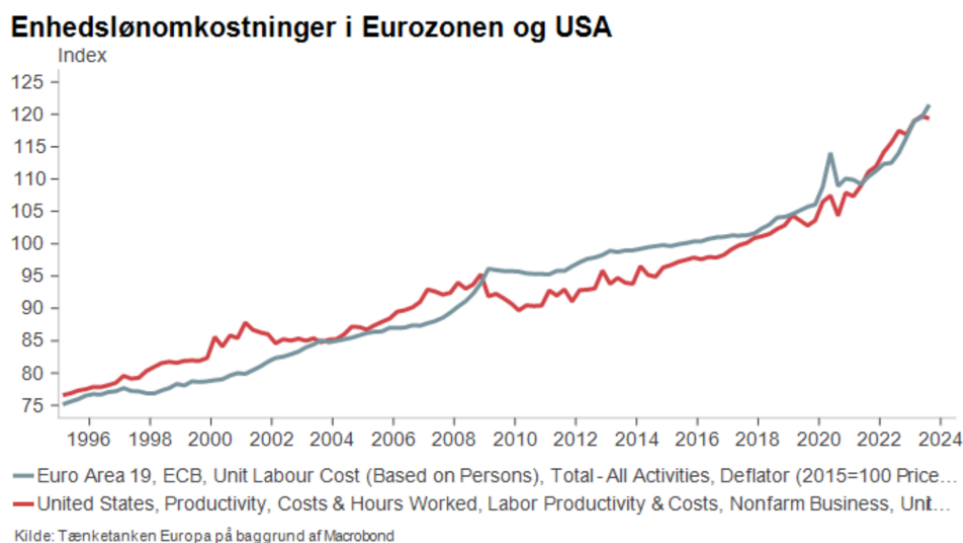
Der er næppe tvivl om, at både Trump- og Biden-administrationernes reaktioner på coronaviruspandemien, i form af øgede offentlige støtteordninger til den amerikanske økonomi, har bidraget til at bringe den amerikanske økonomi godt igennem pandemien. Særligt Biden-regeringens "Inflation Reduction Act" (IRA), der via skattekreditter og klausuler om amerikansk produktion, sikrer at virksomheder får del i skattefordele, har bidraget til at lægge pres på både europæiske og asiatiske konkurrenter. De samlede udgifter i forbindelse med udrulningen af IRA er uklare, men anslås til mellem 1 og 3 billioner dollars.[\[6\]](#)

EU's levestandard er fortsat ikke på niveau med USA

Siden 1990'erne har EU oplevet en økonomisk fremgang i beskæftigelse, produktivitet og i levestandarden. EU's levestandard er stadig ikke på niveau med den amerikanske.[\[7\]](#) Tænk tanken Bruegel påpeger i analyser af EU's økonomiske udvikling fra 1995 til 2028 på en positiv udvikling, også sammenlignet med den amerikanske, kinesiske og japanske økonomi.[\[8\]](#)

Ifølge den europæiske centralbank (ECB) har udviklingen i konkurrenceevnen, målt ved udviklingen i lønomkostningerne per arbejdstager og i forhold til produktiviteten, været parallel i EU og USA fra 1995 til 2023 (figur 1). I den forbindelse peger en analyse fra Den Internationale Valutafond (IMF) på, at stigningen i inflationen for perioden 2021 til medio 2023 kan tilskrives en stigning i profitter og importpriser. Profitternes andel udgør 45 pct. af inflationsstigningen. IMF advarer om, at der også er tegn på stigninger i lønomkostningerne, som har haltet efter inflationsstigningerne.[\[9\]](#)

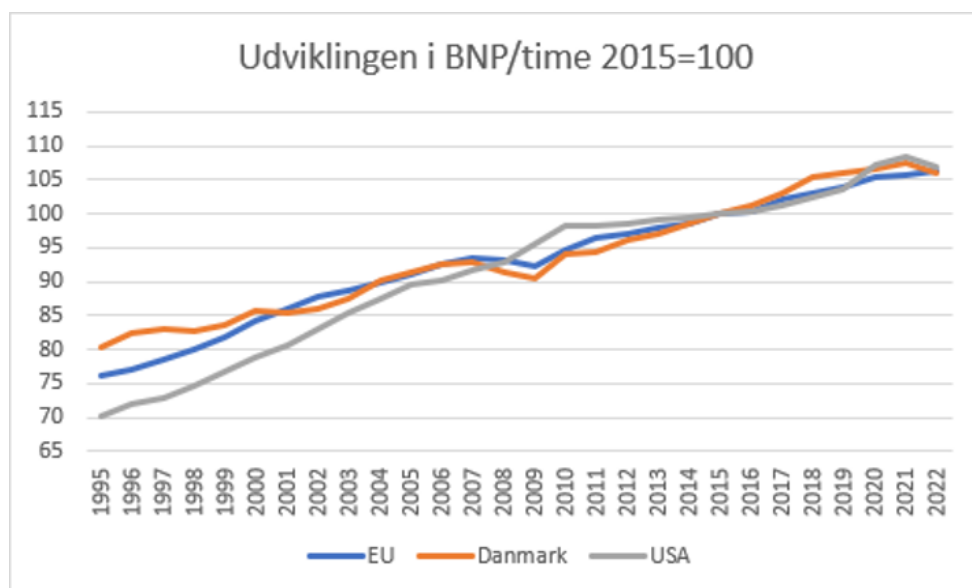
Figur 1. Lønomkostninger i forhold til produktivitet udvikler sig parallelt i Eurozonen og USA

Udviklingen i produktivitet vidner om problemer for EU

Produktiviteten i EU siden 1990 har udviklet sig langsommere end i USA og andre udviklede økonomier (Figur 2 og figur 3). Det bidrager til en forringet konkurrenceevne for EU's virksomheder, der også har været ramt af stigende energipriser og forsyningsusikkerhed. Begge er hårde vilkår, der gør et effektivt indre marked endnu mere vigtigt for at øge konkurrenceevnen i EU.

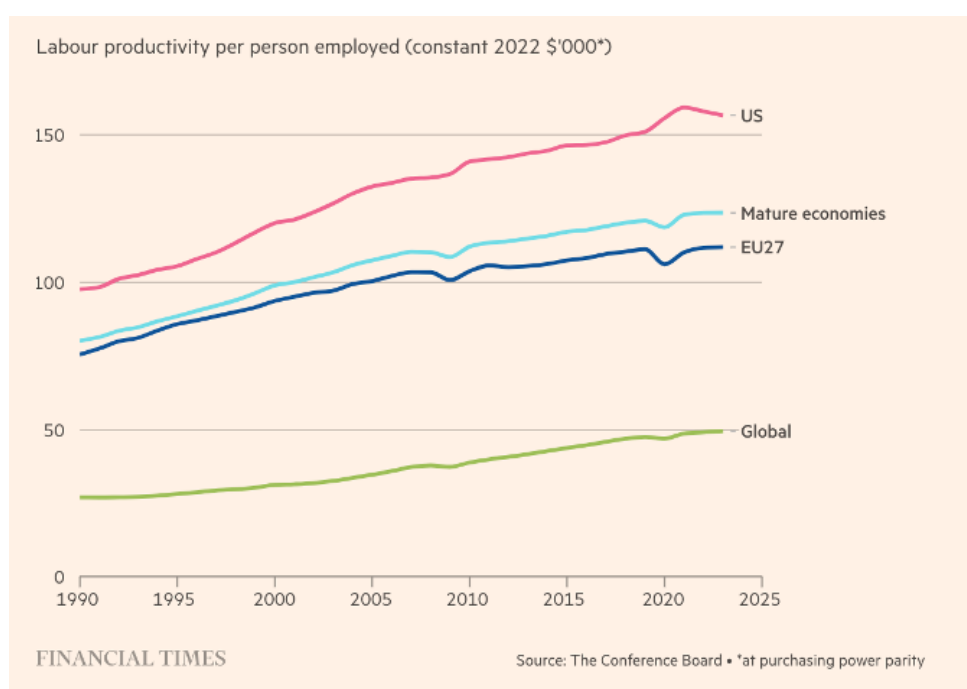
Figur 2. Den amerikanske time produktivitet løber fra EU og Danmark

Kilde: Tænk tanken Europa på basis af OECD.

Figur 3 viser, at niveauet for den amerikanske timeproduktivitet er markant højere end den europæiske og andre modne økonomiers produktivitet. Den er dermed en del af forklaringen på den amerikanske økonomis styrke. Styrkeforskellen skyldes manglende teknologisk udvikling i EU's økonomier. For eksempel halter EU efter USA, hvad angår digitalisering af økonomien og store tech-virksomheder, som i vidt omfang har stået for væksten i amerikansk økonomi i en lang årrække. [\[10\]](#)

Figur 3. Forskellen i timeproduktivitet er tegn på styrken i USA's økonomi

Kilde: Financial Times på baggrund af The Conference Board

Derudover kan den manglende vækst i EU's produktivitet skyldes, at det indre marked ikke er fuldt udbygget og ikke fungerer som forventet. Det vurderer både Kommissionen, Europa-Parlamentet, en række erhvervsorganisationer og tænketanke. [\[11\]](#)

Det indre marked har været en succes

EU's indre marked har nu bestået i over 30 år, og er et af de allervigtigste resultater af EU-samarbejdet. Et ensartet og velfungerende indre marked giver fordele for både virksomheder og borgere. Det er forudsætningen for, at EU's virksomheder kan

udnytte deres stordriftsfordele, og dermed styrke deres konkurrenceevne og skabe økonomisk vækst. Samtidig bidrager et velfungerende indre marked til, at EU's borgere vil få et større udbud af varer til bedre priser, samt bedre job og uddannelsesmuligheder. Endelig bidrager det indre marked til at EU står stærkere i en geopolitisk verden. Blandt andet ved at sætte internationale standarder, og ved i forhandlinger om handelsaftaler at kunne tilbyde adgang til et samlet EU-marked, og dermed øge EU's forsyningssikkerhed.

Det indre marked kritiseres for at være blevet ineffektivt

Inden for de seneste år, har der imidlertid været en stigende kritik af at EU's indre marked ikke fungerer effektivt - med betydelige negative konsekvenser for EU's økonomi. Et eksempel på denne kritik kommer fra Business Europe - der repræsenterer store dele af EU's erhvervsliv - som i deres Reform Barometer-rapport for 2023 peger på, at EU's konkurrenceevne nu vurderes som ringere end for 3 år siden, sammenholdt med EU's globale konkurrenter. Det har bl.a. resulteret i, at nye investeringer flyttes ud af EU. Rapporten peger på, at virksomhederne vurderer, at de regulative krav i EU er markant højere end i lignende økonomier. Hertil kommer, at man ser en tendens mod en mindre effektiv og ensartet implementering af reguleringerne for det indre marked i EU's medlemslande.[\[12\]](#)

Andre erhvervsorganisationer i EU samt myndigheder i en bred kreds af EU-lande melder nu også klart ud om behovet for et styrket EU indre marked.[\[13\]](#)

I den såkaldte "Madrid-Erklæring" hævder den øverste ledelse i Business Europe følgende:

11 *"Delivering a fully-fledged Single Market program by removing regulatory barriers and reducing bureaucracy is key for the next political cycle, having the potential to unleash €713 billion by the end of 2029".[\[14\]](#)*

I regeringens europapolitiske aftale understreges behovet for et stærkt indre marked, og der peges på at:

Der er en bred erkendelse i EU og herunder i Danmark - at behovet for at styrke EU's konkurrenceevne, og at et mere velfungerende indre marked er vigtigt. Det afgørende er så, hvilke tiltag der er nødvendige og mulige.

Det indre marked har flere udfordringer

Relevant regulering af EU's indre marked er vigtig, men ensartet og effektiv implementering er mindst lige så afgørende for det indre marked. Et velfungerende indre marked i EU for varer og serviceydelser kræver løbende ny og relevant regulering, der på bedst mulig måde, søger at løse de udfordringer, som udviklingen kræver for eksempel på de vigtige områder for grøn og digital udvikling.

Det er samtidig afgørende, at de vedtagne EU-reguleringer efterfølgende implementeres så hurtigt, korrekt og ensartet som muligt i alle EU's medlemslande. Kun hvis der sikres en effektiv og ensartet implementering, kan EU's indre marked virkelig bidrage til at sikre EU-virksomhedernes konkurrenceevne, tiltrække udenlandske investeringer og styrke EU globalt.

Der er mange, der mener, at EU's indre marked befinder sig i en situation med byrdefuld regulering samt mangel på ensartet og effektiv implementering af de vedtagne reguleringer. Det afføder en øget kritik fra virksomheder og fra mange medlemslande, der ønsker, at Kommissionen er mere tilbageholdende med ny regulering samt mere aktiv og håndfast med henhold til at sikre en hurtig, effektiv og mere ensartet implementering i alle EU's medlemslande. En sådan udvikling er også nødvendig for, at EU kan stå stærkere i globale forhandlinger om økonomi og handel.

Allerede iværksatte initiativer til bedre regulering

Der har løbende i EU-samarbejdet været fokus på at sikre en bedre regulering af det indre marked, og der er grund til at understrege at der allerede - og ofte på Kommissionens initiativ - er gennemført tiltag, der skal modvirke unødigt og krævende regulering. De vigtigste af disse er følgende:

1. I 2021 fremlagde Kommissionen sin "**Better Regulation Communication**" der skal introducere en række procedurer, der skal medvirke til at ny regulering bliver mere enkel, mere målrettet og lettere at overholde. Nogle af de specifikke nye tiltag er nævnt nedenfor.[\[16\]](#)
2. "**One in One out**"-processen søger at begrænse antallet af EU-reguleringer mest muligt ved at tilstræbe at fjerne en regulering for hver ny regulering. [\[17\]](#)
3. I forberedelserne til Europaparlamentsvalget har det konservative EPP i deres udkast til valgoplæg mere vidtgående forslag til reduceret regulering med følgende tekst: "*Legislation needs to be user-friendly and easy to understand, and it must be implemented. We will reduce old bureaucracy by introducing a '1 in, 2 out;' principle with an overall objective of reducing the regulatory burden by a third, through a specific action plan.*"[\[18\]](#)
4. '**Deltag i Debatten**' portalen, hvor interesserede kan indsende forslag til forbedringer af eksisterende og ny EU-regulering gennem faciliteten[\[19\]](#)
5. **Programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT)** blev oprettet i 2012, for at gøre EU-lovgivningen mere enkel og reducere unødvendige omkostninger forbundet med den, samtidig med at man bibeholder fordelene.[\[20\]](#)
6. "**Fit for Future**"-platformen blev indført som konsekvens af REFIT-initiativet og indebærer etableringen af en gruppe eksperter med repræsentanter fra medlemslandene, Regionsudvalget, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg samt deltagere, der repræsenterer civilsamfundet, erhvervslivet og NGO'er. Gruppen bistår Kommissionen med at forbedre EU-lovgivningen ved at afgive udtalelser til Kommissionen om mulighederne for forenkling, byrdereduktion og modernisering af eksisterende EU-lovgivning.[\[21\]](#)
7. Der skal nu foretages konsekvensvurderinger af nye EU-reguleringer (impact-assesment) Her er målet, at ny regulering udformes, så byrderne for virksomheder og myndigheder begrænses mest muligt. [\[22\]](#)
8. Hvert år fremlægger Kommissionen en oversigt over sin indsats for at forenkle og reducere byrder i sin årlige undersøgelse af byrden

Kritik af eksisterende initiativer

Der er imidlertid hos flere af de adspurgte kilder en opfattelse af, at en række af disse tiltag ganske vist ser gode ud på papiret, men reelt ikke virker efter hensigten. I 2022-årsrapporten fra EU's Regulatory Scrutiny Board peges der på, at nok er der fremskridt, men der er stadig behov for en forbedret indsats.[\[24\]](#)

Erhvervslivet kritiserer EU for at overregulere, hvilket resulterer i byrder og omkostninger som deres globale konkurrenter ikke har, og stiller et forslag om en egentlig reguleringspause.[\[25\]](#) [\[26\]](#) Kritikken har været tiltagende, efter den nuværende Kommission har vedtaget ny regulering, på det seneste især inden for de digitale og grønne områder - reguleringer, der ikke ses hos EU's globale konkurrenter.

Alene på det digitale område kan der peges på Digital Market Act, Digital Services Act og nu også tiltag til regulering på AI området. På det grønne område har der været kritik fra medlemslande og regeringer - herunder den tyske - af et nyligt kommissionsforslag om, at større virksomheder skal sikre, at deres egne virksomheder og underleverandører i og udenfor EU skal overholde grundlæggende menneskerettigheder samt en række miljøkrav.[\[27\]](#) Det ses af kritikerne som et forslag, der pålægger EU-virksomheder nye omfattende og administrative krav der belaster deres konkurrenceevne urimeligt.[\[28\]](#)

Sådanne nye reguleringer kan være velbegrundede, men kritikken går her på, at Kommissionen overregulerer ved at inddrage for mange områder på en ofte ukoordineret måde, og med krav om indberetninger, der er for krævende for både EU-landene og virksomhederne. Der peges også på, at Europa-Parlamentet ofte kræver endnu mere og til dels unødigt omfattende regulering og indberetning som en betingelse for opbakning til nye reguleringer.

På det digitale område vurderer nogle af vores kilder, at de store amerikanske teknologivirksomheder, efter forgæves at have søgt at forhindre eller udvande EU-reguleringen, nu vil vende sig mod det amerikanske politiske system for at sikre, at regulering udformes, så den svarer til de i EU, så de ikke skal arbejde med forskellige ordninger på to store markeder.

Det er positivt, hvis dette viser sig at være korrekt, idet EU-reguleringen på disse områder altså reelt kan sætte nye globale standarder som konkurrencemæssigt vil indebære et "Level Playing Field".

Der er dog allerede nu tegn på, at EU ikke kan forvente at globale spillere som USA og Kina accepterer EU's reguleringsstandards. På AI-området har USA og Kina nu - efter EU's tiltag til AI-regulering - indledt en dialog om, hvordan de mener, dette område skal reguleres. EU bør være med i en sådan dialog, og overveje at tilpasse egen regulering efter, hvad der globalt er muligt.[\[29\]](#)

På andre områder er det også tvivlsomt om EU's ambitiøse regulering kan blive til globale standarder. Det gælder f.eks. for EU's Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) med tilhørende ESG-standarder, der øger virksomheders rapportering markant, og som nu rulles ud med krævende indberetningsarbejde for virksomheder med mere end 500 ansatte allerede for regnskabsåret 2024, og de følgende år for stadig flere og mindre virksomheder.

Allerede nu er en række erhvervsorganisationer og konsulentvirksomheder derfor i gang med at udvikle metoder og programmer, der kan lette indberetningspligten.[\[30\]](#)

De omfattende krav til virksomhedernes indberetning på disse områder stilles ikke mindst fra finanssektorens side, så man bedre kan udbyde investeringsmuligheder, og dermed tiltrække mere kapital til selskaber, der har dokumenteret, at de opfylder kravene.

Den seneste udvikling viser imidlertid, at en lang række investeringsfonde går væk fra at markedsføre sig under ESG-mærkning, formentlig fordi de afkastet fra en række virksomheder inden for vedvarende energi ikke har givet det forventede og konkurrencedygtige afkast.[\[31\]](#)

Hvis ikke SDG-indsatsen belønnes med bedre adgang til kapital, vil den krævende EU-regulering få svært ved at blive udbredt globalt, og det ville måske være klogere med en mindre ambitiøs og mere gradvis regulering, der helst er aftalt med andre store globale økonomier.

De seneste års bølge af nye reguleringer har som nævnt resulteret i ønsker om en reguleringspause for EU's indre marked. Fra dansk side anses dette ikke som den bedste løsning, men i stedet ønskes indberetningsbyrderne for virksomheder reduceres via digitale indberetninger.

Samtidig vil man op til det danske formandskab i 2025 arbejde på at få forståelse for sektorvis regulering, og helst på områder, der er af særlig interesse for danske virksomheder. Her peges der på det maritime område, samt behovet for en bedre EU-

regulering for bioteknologi, der fremmer snarere end begrænser innovation inden for dette område[32].

Bedre implementering af de vedtagne EU-regler på det indre marked

Allerede iværksatte initiativer til bedre implementering:

En effektiv og ensartet implementering af EU-reglerne for det indre marked er en tilbagevendende udfordring, idet medlemslandene ønsker at beholde mest mulig frihed til at implementere reglerne på en måde, som passer til netop deres lands traditioner og særlige forhold. Derfor blokeres forsøg på en fuldt harmoniseret implementering. Samtidigt er Kommissionen villig til at acceptere en vis forskellighed i implementeringen, da det ellers ikke var muligt at vedtage en lang række af reguleringerne, der gælder for hele det indre marked.

En vis forskellighed i medlemslandenes implementering kan i respekt for nærhedsprincippet give mening, men problemerne opstår, når forskellene bliver for store, og især hvis nogle medlemslande udnytter mulighederne for særlig national implementering i protektionistisk øjemed.

Der har løbende været kritik af mangelfuld og uens implementering, og i 2020 fremlagde Kommissionen på initiativ fra Rådet en "Action Plan for Better implementation of single market rules." I denne påpeges de massive gevinster for EU's økonomi, der kan opnås, hvis der gennemføres en mere effektiv implementering af reglerne for det indre marked.

I den fremlagte handlingsplan præciseres ansvarsfordelingen mellem Kommissionen og EU-medlemslandene for sikringen af et ensartet og effektivt indre marked. Denne ansvarsfordeling fremgår af nedenstående figur.

Ansvarsområder for implementering og håndhævelse af regler på det indre marked

EU-lande

Kommissionen

Samarbejde effektivt for at sikre overholdelse af EU-lovgivning.

Omsætte EU-lovgivning rettidigt og præcist, afstå fra forskelsbehandling af specifikke sektorer, og sikre fair vilkår.

Assistere EU-lande i at omsætte EU lov korrekt, til fulde og rettidigt.

Sikre at national lovgivning er proportionel og ikke-diskriminerende.

Assistere EU-lande i at anvende EU-lovgivning.

Sikre tilstrækkelig og proportionel administrativ kontrol så lovbrud bliver opdaget.

Kontrollere omsætningen og anvendelsen af EU-lovgivning i EU-landene.

Undgå nationale tiltag som modsiger eller forhindrer anvendelsen af EU-lovgivningen.

Handle mod brud på EU-lovgivningen, og igangsætte et formelt sagsanlæg hvis det er nødvendigt.

Kilde: European Commission • Lavet med Datawrapper

Planen indeholder desuden en lang række forslag til forbedret vidensdeling mellem de involverede parter samt oplæg til en styrket dialog og øget samarbejde. F.eks. blev der som en del af denne overordnede plan etableret "The Single Market Enforcement Task Force (SMET)". Det er en højniveauarbejdsgruppe der skal styrke samarbejde mellem Kommissionen, myndighederne i EU's medlemslande og deres erhvervsliv, for at opnå et mere effektivt indre marked, en bedre indsats for at identificere barrierer, løsninger til at fjerne disse barrierer samt sikre, at de gennemføres.[\[33\]](#)

Fortsat kritik af mangelfuld implementering

På trods af de ovennævnte initiativer lyder der stadig kritik af Kommissionens indsats for at sikre, at EU-landene implementerer reguleringen af det indre marked, og særligt håndteringen af lande, der ikke opfylder deres ansvar på området. Mange danske virksomheder peger på, at den omfattende og skæve implementering af EU's regler i medlemslandene er den største barriere for at drive forretninger på det indre marked, ikke mindst mht. til lokal etablering.

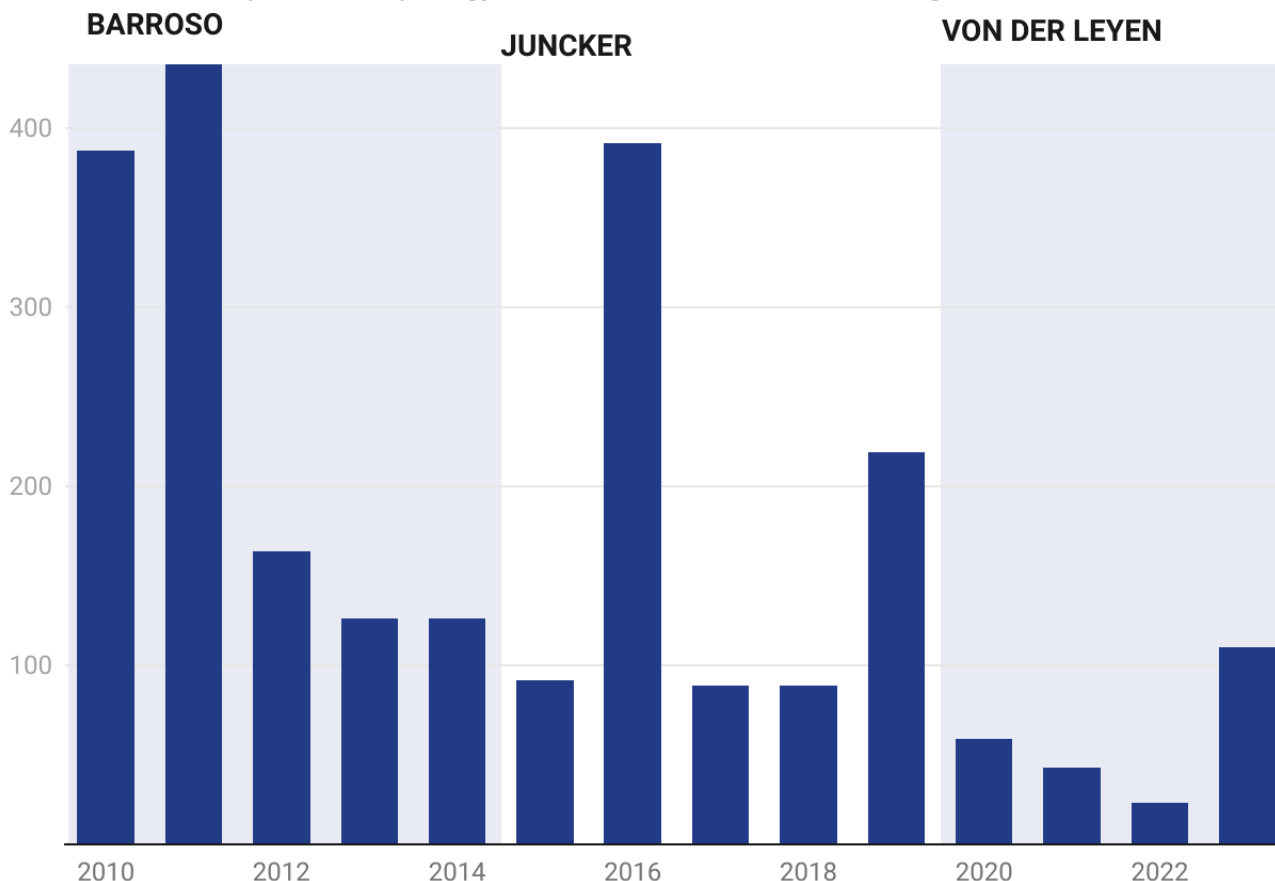
Et af argumenterne i kritikken af Kommissionen er, at der er et markant fald i antallet af traktatbrudssager, hvor Kommissionen på eget initiativ eller efter en klage aktivt griber ind over for myndighederne i det pågældende land, der ikke leverer en effektiv

implementering af gældende indre markedsregler. Traktatbrudsproceduren indebærer i sidste instans en indbringelse af sagen for EU-domstolen for derved at presse en effektive implementering igennem.[\[34\]](#)

Nedenstående figur viser det tydelige fald i antallet af traktatbrudsprocedurer i forbindelse med reglerne på det indre marked indenfor de seneste år:

Sagsanlæg i forbindelse med regler på det indre marked

Antal traktatbrudsprocedurer påbegyndt for hvert år under de forskellige kommissioner.

Kilde: European Commission • Lavet med Datawrapper

Kommissionen hævder, at antallet af traktatbrudsprocedurer ikke er et tilstrækkeligt mål for den indsats, Kommissionen leverer for effektiv implementering, og peger her på en øget anvendelse af den såkaldte "Pilot-Procedure" som grundlæggende er en styrket dialog mellem Kommissionen og de pågældende medlemslande.[\[35\]](#)

Det er imidlertid ikke en forklaring, vores samtalepartnere finder tilstrækkelig. Her er holdningen, at de færre traktatbrudsprocedurer er et tegn på, at Kommissionen er mindre villig til at tage konfrontationen med de medlemslande, der ofte og groft forsømmer implementering og kontrol. Det antydes desuden, at der er en uformel

aftale om, at Kommission forholder sig passivt i disse sager, mod at det pågældende medlemsland så viser sig samarbejdsvillige i Rådet, når der vedtages nye reguleringer.

Kritikken møntrer ud i, at den nuværende Kommission har mere fokus på at vedtage ny regulering, end at efterkomme sine opgaver med at implementere og monitorere de eksisterende regler.

I Kommissionens 2024 årsrapport for EU's indre marked og konkurrenceevne peger Kommissionen på at der er fremskridt mod bedre implementering, men der er fortsat brug for forbedringer.

En enkelt sætning fra rapporten resumerer Kommissionens vurdering "the Commission and Member States should continue to complete and modernise the Single market in particular by stepping up correct implementation and robust enforcement of Union law at national level."

Forslag til bedre implementering

Det må forventes, at Letta i sin kommende rapport om et mere effektivt indre marked vil have konkrete forslag til forbedringer, bl.a. baseret på dialoger med og input fra en række medlemslande, herunder Danmark. Der er en bred gruppe af lande i EU, anført af de nordiske lande og Holland, der ønsker en styrket implementering.

Danmark har i dialogen med Letta fremført en række konkrete tiltag, som kan resultere i en bedre implementering hvor nogle af de vigtigste er nævnt nedenfor.

1. Man tilslutter sig fra dansk side Kommissionens tanker om at styrke det indre marked ved at lette virksomhedernes indberetningsarbejde med op til 25%. Reduktionen i indberetningsarbejdet bør imidlertid, efter dansk vurdering, i høj grad sikres gennem øget anvendelse af standardiserede digitale indberetningsmodeller, fremfor et stop for ny og ofte nødvendig regulering.

Det er klart et fornuftigt forslag men ikke helt uden udfordringer. For de lande og virksomheder, der er godt med i den digitale udvikling, er dette et vigtigt og ret effektivt redskab for at reducere byrderne ved en række nye reguleringer, der kræver omfattende indberetningsvirksomhed. I de EU-lande og virksomheder, hvor disse digitale forudsætninger ikke er til stede, vil digitale indberetningsmuligheder imidlertid ikke give tilsvarende positive gevinster. Risikoen er, at vi får et endnu mere

opdelt EU. Der peges derfor fra dansk side på, at der er et behov for en styrket digital EU-infrastruktur og udveksling af virksomhedsrelevante data, således som der er lagt op til i Connecting- Europe Faciliteten.[\[36\]](#)

2.Desuden arbejder Danmark, sammen med de øvrige nordiske EU- lande, på et forslag om oprettelse af en EU-ombudsmandsinstitution for det indre marked.

En sådan uvildig tredjepart vil kunne hjælpe virksomheder og medlemslande med at identificere implementeringsproblemer, samt vurdere om en klage er berettiget, og i givet fald hjælpe til med at indberette klagen på en fyldestgørende måde til Kommissionen. En ombudsmandsinstitution kan også hjælpe med at lægge øget pres på de virksomheder, og især medlemslande, hvor der er mangelfuld implementering og forsøg på protektionisme.

Forudsætningen er dog, at klagerne, der oprettes gennem en sådan ombudsmandsinstitution, også tages op af Kommissionen. Det kunne være ved en "Pilot-dialog", som er en proces, hvor Kommissionen søger at overbevise et eller flere medlemslande om, at visse dele af deres nationale regelsæt er i strid med EU's indre marked og derfor må ændres. Lykkes Pilot-dialogen ikke, kan Kommissionen gå videre med en egentlig traktatbrudsprocedure.[\[37\]](#)

3.Man lægger fra dansk side også vægt på, at Kommissionen bør være mere aktiv mht. at anvende traktatbrudsproceduren, for at sikre at den national implementering virkelig er i harmoni med reglerne for EU's indre marked, og peger her på de massive økonomiske gevinster, dette kan medføre som anslås kan give et løft af EU's økonomi frem til 2029 på hele 713 mia. €.

Selv om en øget anvendelse af traktatkrænkelsesproceduren givet kan skabe mere disciplin så er det en langvarig procedure. Når Kommissionen tager sager op om urimelig implementering, så går der ofte 4 til 5 år inden en endelig afgørelse foreligger, og den urimelige implementering kan fortsætte i denne periode med stor skade for det indre marked. Derfor er der også forslag om, at Kommissionen skal kunne starte sagen med at sætte den omstridte nationale implementering ud af kraft, og det er så op til medlemslandet at klage over denne afgørelse, og søge om at genindføre den valgte nationale implementering, når sagen er endeligt afgjort.

EU vil stå stærkere internationalt med et styrket indre marked

Et effektivt indre marked som løftestang for gode aftaler mellem EU og resten af verden

I en mere geopolitisk opdelt verden med øget risiko for handelskonflikter, usikre forsyningskanaler og mangel på en række kritiske varer er det helt afgørende for EU, at man står stærkt i forhandlingerne om internationale handels-og samarbejdsaftaler. Det, der i disse forhandlinger giver EU international styrke, er primært at kunne tilbyde adgang til verdens største samlede marked, hvor aftalepartnere ikke - forudsat det indre marked virkelig fungerer - skal tilpasse deres produkter og ydelser til en lang række forskellige nationale regler og krav. EU's standarder, teknologier, normer og værdier vil samtidig med et effektivt indre marked bedre kunne udbredes til andre lande, hvilket kan give både økonomiske og politiske fordele for EU. Det er dog afgørende, at EU erkender at en række lande i det såkaldte "Global South" ikke vil lade sig diktere særligt EU's mere værdibaserede krav. EU må i forhandlingerne kunne vise en mere fleksibel tilgang, så krav om tilpasning til EU's indre marked indføres gradvist og med fleksibilitet, og at mere værdibaserede krav om menneskerettigheder og arbejdsvilkår opfyldes gennem dialog fremfor sanktioner. Der er behov for, at EU erkender, at denne type krav ikke bør udelukke indgåelse af nye frihandelsaftaler med lande, som EU ønsker som partnerlande.

Ikke mindst på det digitale område er der en stigende konkurrence mellem Kina, USA og EU, der hver især søger at regulere eget og andre markeder, baseret på egne værdier og økonomiske interesser. Det er en kamp mellem den markedsorienterede amerikanske model med begrænset regulering, i høj grad styret af de store amerikanske tech-selskaber, den statsstyrede kinesiske model, hvor beskyttelsen af statens magtmonopol er afgørende, og endelig EU-modellen med omfattende regulering for at beskytte borgernes rettigheder. EU bør naturligvis søge at sætte standarderne maksimalt gennem udbredelse af egen regulering. Det opnås bedst ved samarbejde med andre OECD-lande, især USA, for derved at forhindre mest muligt at det bliver den kinesiske model der bliver toneangivende.

EU's indre marked kan øge forsyningssikkerheden - også globalt

For de lande, der ikke overholder internationale regler om fair konkurrence eller optræder direkte truende, f.eks. med cyber-angreb og politisk afpresning, må EU vedtage de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger som investerings-screening, eksportkontrol og sikring af forsyningssikkerhed gennem målrettede industripolitiske tiltag.

Hidtil har EU i handelsforhandlinger primært haft fokus på at sikre øget markedsadgang for EU's eksportvirksomheder. Nu er der et stigende behov for, at disse handelsaftaler søger at sikre stabil import af afgørende råvarer og andre underleverancer, og her er EU oppe imod stærk global konkurrence fra ikke mindst Kina, men også USA og en lang række andre lande.

Hvis ikke vores internationale aftalepartnere rent faktisk oplever, at deres virksomheder får adgang til et samlet og ensartet indre marked, mister EU forhandlingsstyrke, og det vil koste dyrt for EU's konkurrenceevne og økonomiske vækst.

Den geopolitiske udvikling har resulteret i mere fokus på, at mange lande inkl. EU-landene nu søger mere forsyningssikkerhed gennem opbygning af egen produktion for en række strategiske produkter. Dette sker typisk ved industripolitiske tiltag, hvor virksomheder kan få massiv statsstøtte til nye produktionsanlæg. Desværre er EU-landene ikke nået frem til aftaler om håndfaste fælles regler for omfanget af statsstøtte, og der er nu konkurrence, også internt i EU, om nye investeringer. Konsekvensen er derfor, at industripolitikken medfører ny ulighed i konkurrencevilkårene inden for EU's indre marked.[\[38\]](#)

Hertil kommer, at EU-sanktionerne mod import af russisk energi har resulteret i markante -men meget forskellige - prisstigninger på energi i de forskellige EU-lande. De nationale regeringer har på forskellig vis grebet ind i reguleringen af energipriserne for deres virksomheder. Også energipolitikken er nu med til at undergrave EU's indre marked.[\[39\]](#) [\[40\]](#)

Samlet set står EU's indre marked for varer og serviceydelser over for ret så store udfordringer. Forhåbentligt vil de to rapporter fra henholdsvis Mario Draghi og Georgio Letta sætte fokus på mulige løsninger. Samtidig er der behov for at den nye EU-Kommission, Europa-Parlamentet og EU-landene vil vise evne og vilje til at sikre et mere velfungerende indre marked i EU i de kommende år.

- [1] <https://ec.europa.eu/stories/soteu2023-commitment-to-Europe/>
- [2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4495
- [3] <https://www.buinesseurope.eu/publications/buinesseurope-reform-barometer-2023-eus-global-competitiveness-under-threat>
- [4] <https://www.buinesseurope.eu/publications/buinesseurope-reform-barometer-2023-eus-global-competitiveness-under-threat>
- [5] (?) [https://www.berlingske.dk/virksomheder/gaspriser-er-faldet-til-det-laveste-niveau-siden-rusland-invaderede?](https://www.berlingske.dk/virksomheder/gaspriser-er-faldet-til-det-laveste-niveau-siden-rusland-invaderede?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=red_nb-20240104&utm_campaign=berlingske_business_morgen)
[&utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=red_nb-20240104&utm_campaign=berlingske_business_morgen](https://www.berlingske.dk/virksomheder/gaspriser-er-faldet-til-det-laveste-niveau-siden-rusland-invaderede?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=red_nb-20240104&utm_campaign=berlingske_business_morgen)
- [6] <https://www.ft.com/content/15a13da0-f4b7-4bb2-a009-f699c7603270?segmentId=114a04fe-353d-37db-f705-204c9a0a157b>
- [7] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Productivity_trends_using_key_national_accounts_indicators
- [8] <https://www.bruegel.org/analysis/european-unions-remarkable-growth-performance-relative-united-states>
- [9] [https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/06/26/europes-inflation-outlook-depends-on-how-corporate-profits-absorb-wage-gains?](https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/06/26/europes-inflation-outlook-depends-on-how-corporate-profits-absorb-wage-gains?utm_medium=email&utm_source=govdelivery)
[utm_medium=email&utm_source=govdelivery](https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/06/26/europes-inflation-outlook-depends-on-how-corporate-profits-absorb-wage-gains?utm_medium=email&utm_source=govdelivery)
- [10] <https://thinkeuropa.dk/notat/2023-01-eus-digitale-suveraenitet-global-leder-eller-overregulering>
- [11] Se https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/Communication_Long-term-competitiveness.pdf; studie fra Europarlamentet om de økonomiske fordele ved en fortsat integration i EU
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/734690/EPRS_STU\(2023\)734690_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/734690/EPRS_STU(2023)734690_EN.pdf)
og studie fra tænketanken CEPS <https://www.ceps.eu/ceps-events/empowering-the-single-market-a-10-point-policy-programme-to-chart-a-new-path-forward/>
- [12] <https://www.buinesseurope.eu/publications/buinesseurope-reform-barometer-2023-eus-global-competitiveness-under-threat>
- [13] <https://europeunlocked.eu/>
- [14] https://www.buinesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/internal_market/2011-28_buinesseurope_-_priorities_for_the_single_market_beyond_2024_0.pdf
- [15] <https://www.regeringen.dk/nyheder/2023/regeringen-indgaar-bred-aftale-om-helhjertet-dansk-eu-engagement/>
- [16] https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation_da
- [17] <https://ial-online.org/one-in-one-out-european-commissions-principle/>

[18] https://www.euractiv.com/section/politics/news/leak-eu-centre-right-targets-brussels-red-tape-says-ai-should-not-be-hindered/?utm_source=Euractiv&utm_campaign=a04f022d5e-EMAIL_CAMPAIGN_2024_01_11_10_46_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_e670b43b17-%5BLIST_EMAIL_ID%5D

[19] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_da

[20] [Programmet for målrettet og effektiv regulering \(REFIT\)](#)

[21] ["Fit for Future"-platformen](#)

[22] https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/impact-assessments_en

[23] [årlige undersøgelse af byrden](#)

[24] https://commission.europa.eu/publications/regulatory-scrutiny-board-annual-report-2022_en

[25] <https://www.livemint.com/ai/european-companies-unite-to-oppose-overregulation-of-ai-citing-innovation-risks-details-11700818586513.html>

[26] <https://www.danskindustri.dk/di-business/arkiv/nyheder/2023/11/europaiske-erhvervsorganisationer-sender-advarsel-til-eu-lovgivere/>

[27] https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/germanys-lindner-wants-to-topple-eu-corporate-due-diligence-law/?cx_testId=4&cx_testVariant=cx_1&cx_artPos=7&cx_experienceId=EXLQ9EV18G4H#cxrecs_s

[28] https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/corporate-sustainability-due-diligence_en

[29] <https://www.ft.com/content/f87b693f-9ba3-4929-8b95-a296b0278021>

[30] <https://kpmg.com/dk/en/home/insights/2023/02/get-ready-for-the-next-wave-of-esg-reporting.html>

[31] <https://www.ft.com/content/6656d077-7e9f-4f5a-b753-3c91379194d8>

[32] <https://www.danskindustri.dk/om-di/kontakt-os/presse/arkiv/pressemeddelelser/2023/10/the-european-biosolutions-coalition-is-a-reality/>

[33] https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en

[34] https://commission.europa.eu/law/application-eu-law/implementing-eu-law/infringement-procedure_en

[35] https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/enforcement-tools/eu-pilot_en

[36] https://hadea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en

[37] https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/enforcement-tools/eu-pilot_en

[38] https://borsen.dk/nyheder/perspektiv/boom-i-statsstotte-lokker-siliciumfabrik-mod-udlandet-saa-flyt-siger-professor?b_source=borsen&b_medium=row_4&b_campaign=perspektiv_news_1

[39] <https://www.bruegel.org/policy-brief/europes-under-radar-industrial-policy-intervention-electricity-pricing>

[40] https://www.euractiv.com/section/electricity/opinion/electricity-pricing-is-europes-hidden-industrial-policy/?utm_source=Euractiv&utm_campaign=89089ee538-RSS_EMAIL_CAMPAIGN&utm_medium=email&utm_term=0_24f4b280c0-2cec83e693-%5BLIST_EMAIL_ID%5D